

MIRZA PONJAVIĆ OSNOVI GEOINFORMACIJA

U izdanju Građevinskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu početkom 2011. godine publikovan je univerzitetski udžbenik „Osnovi geoinformacija“, autora dr.sc.Mirze Ponjavića, dipl.ing.geod.

Udžbenik obuhvata građu izloženu na 347 stranica u B5 formatu, sa 176 slika i 14 tabela, koja je izložena kroz 12 poglavlja sa predgovorom, listom akronima, bibliografijom i indeksom.

Geoinformatika, kao nauka o geoinformacijama, razvila se u zadnje dvije dekade kao značajna i atraktivna multidisciplinarna oblast. Utemeljena je na osnovama geografije, geodezije, kartografije, daljinskog snimanja, informatike, računarstva i drugih oblasti koje su relevantne za njeno istraživanje, razvoj i primjenu. U širem smislu, njen objekat izučavanja su geoinformacije, koje predstavljaju specijalan tip informacija sa svojstvom prostorne referensiranosti. Bez obzira da li se njima bavili sa aspekta primjene ili računarske podrške, uvijek je prisutna

njihova posebnost, odnosno različitost u odnosu na ostale standardne tipove informacija. Kroz ovu publikaciju se pokušava dokučiti esencija ove posebnosti, posmatrajući geoinformacije u kontekstu prostorne geometrije i topologije, formalnog modeliranja, digitalne reprezentacije i njihove računarske primjene.

Sadržaj udžbenika je organizovan u dvije cjeline sa po šest metodološki struktuiranih poglavlja, i to: *Uvod u geoinformacije, Osnovni geometrijski koncepti prostora, Topološki prostorni koncepti, Konceptualne predstave i digitalna reprezentacija, Modeliranje geoprostornih podataka, Reprezentacije konceptualnih modela, Geoinformacije u računarskom okruženju, Prikupljanje, unos i prikaz geoprostornih informacija, Skladištenje i rukovanje geoprostornim podacima, Razmjena geoprostornih podataka, Analiza geoprostornih podataka i Geoinformacije u prostornom odlučivanju.*

U prvih šest poglavlja su opisani teoretski koncepti i pojmovi koji su važni za primjenu geoinformacija. Ova poglavlja se bave konceptima polja i objekata, geometrijskim, tematskim i topološkim aspektima geoinformacija, njihovom rasterskom i vektorskom reprezentacijom i drugim pojmovima iz domene teorije geoinformacija. U uvodnom dijelu su date osnovne definicije i termini vezani za geoinformatiku i geoinformacione sisteme, te osnovne elemente geoprostornih podataka, čime se čitaoci uvode u teoretske osnove neophodne za razumijevanje uloge i značaja geoinformacija u praksi. Ostala poglavlja obrađuju geometrijske i topološke prostorne koncepte, te reprezentacije i modele geoprostornih podataka.

Kroz narednih šest poglavlja, organizovanih u drugom dijelu rukopisa, izlažu se metode i tehnike rukovanja sa geoinformacija u računarskom okruženju. Poglavlja obuhvataju građu

vezanu za prikupljanje, unos, prezentaciju i skladištenje geoinformacija. U poglavlju o razmjeni (dijeljenju) geoinformacija izlažu se problemi i pristupi vezani za prevazilaženje heterogenosti prostornih podataka. Kao poseban vid rukovanja sa geoprostornim podacima, obrađuje se uloga geoinformacija u geoprostornoj analizi i donošenju odluka, čime se i zaokružuje ova cjelina.

Građa je u cjelini izložena pregledno i jasno, te sadržajno i metodički odgovara oblasti za koju je namijenjena. Priložena bibliografija govori da se autor služio aktuelnom literaturom iz ove oblasti, koje je nažalost malo na našem jeziku. Uz originalan pristup izlaganju građe, propisnu terminologiju i savremen metodološki koncept, cjelokupno štivo predstavlja odličan spoj teoretskih principa i aplikativnog znanja iz domene geoinformatike i geoinformacionih sistema.

Kada je u pitanju šire čitalaštvo, ova publikacija može poslužiti svima koji žele šire da se upoznaju sa osnovama geoinformatike. Kao udžbenik, posebno je namijenjena studentima geodezije za lakše pohađanje nastave i pripremu gradiva za grupu predmeta iz oblasti geoinformatike.

U nedostatku odgovarajuće literature sa našeg govornog područja, ova knjiga može pomoći i studentima drugih usmjerenja i fakulteta, da uz ostalu preporučenu literaturu prošire svoje znanje i lakše ovladaju terminologijom i temeljnim konceptima vezanim za geoinformacije.

Recenzenti knjige red.prof.dr.Zikrija Avdagić, dipl.ing.elek., red.prof.dr.Dragan Mihajlović, dipl.ing.geod. i doc.dr.Almir Karabegović, dipl.ing.elek., su je ocijenili kao izvorno djelo koje predstavlja rijedak i dragocjen doprinos tehničkoj, stručnoj i nastavnoučenoj literaturi iz oblasti geoinformatike na našem jeziku.

Almir Karabegović